



FUNDUSZ SPRAWIEDLIWEJ TRANSFORMACJI



Alina Pogoda
Mateusz Kowalik

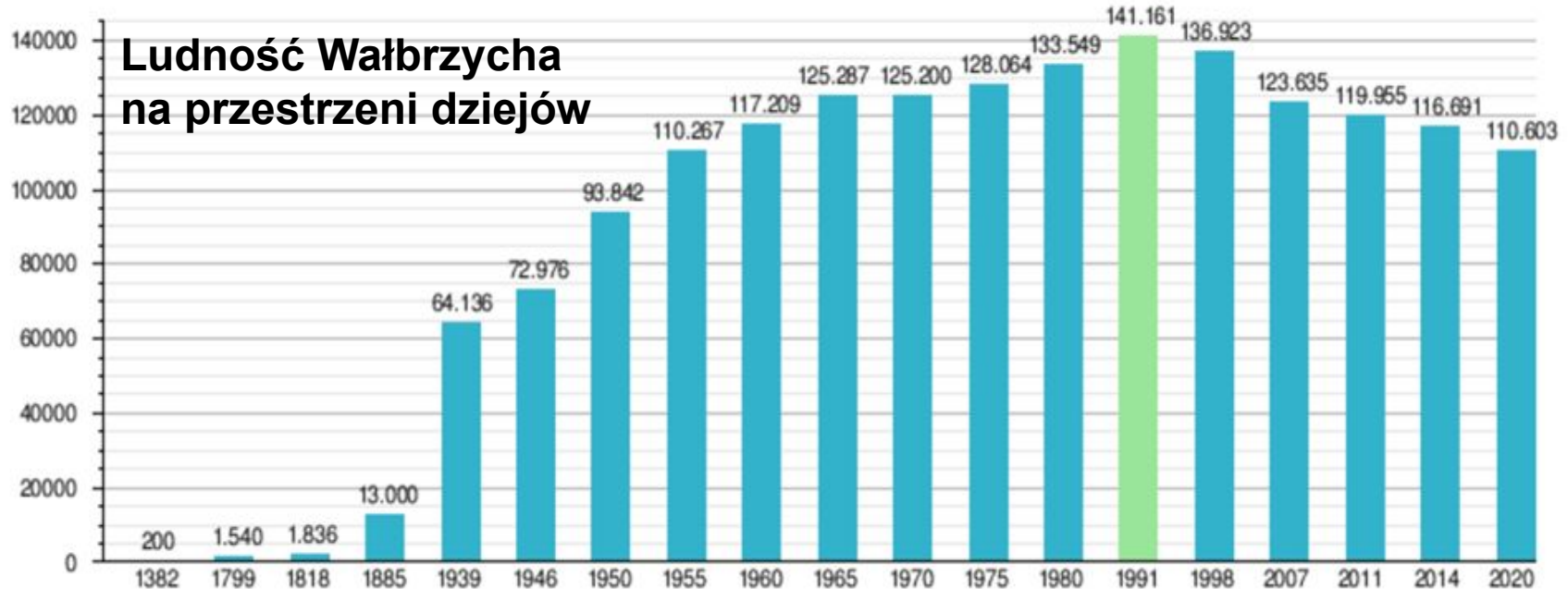
Polska Zielona Sieć

Warszawa, 10 września 2024 r.



**Dlaczego transformacja
regionów węglowych
musi być sprawiedliwa?**

W latach 1990-1993 z wałbrzyskich kopalni zwolniono 20 tys. pracowników.






„Przepis na apokalipsę”

Wierzono, że operację, która miała zmienić charakter całego miasta i postawić pod znakiem zapytania los tysięcy ludzi, da się „przeprowadzić bez kosztów społecznych”. Nie przewidziano, że ten „koszt społeczny” równa się: dorośli bez wypłat i nastolatki bez zimowych kurtek, napady na sklepy i biedaszybnictwo.

Magdalena Okraska, „**Przepis na apokalipsę, opowieść o Wałbrzychu**”, Wiąż



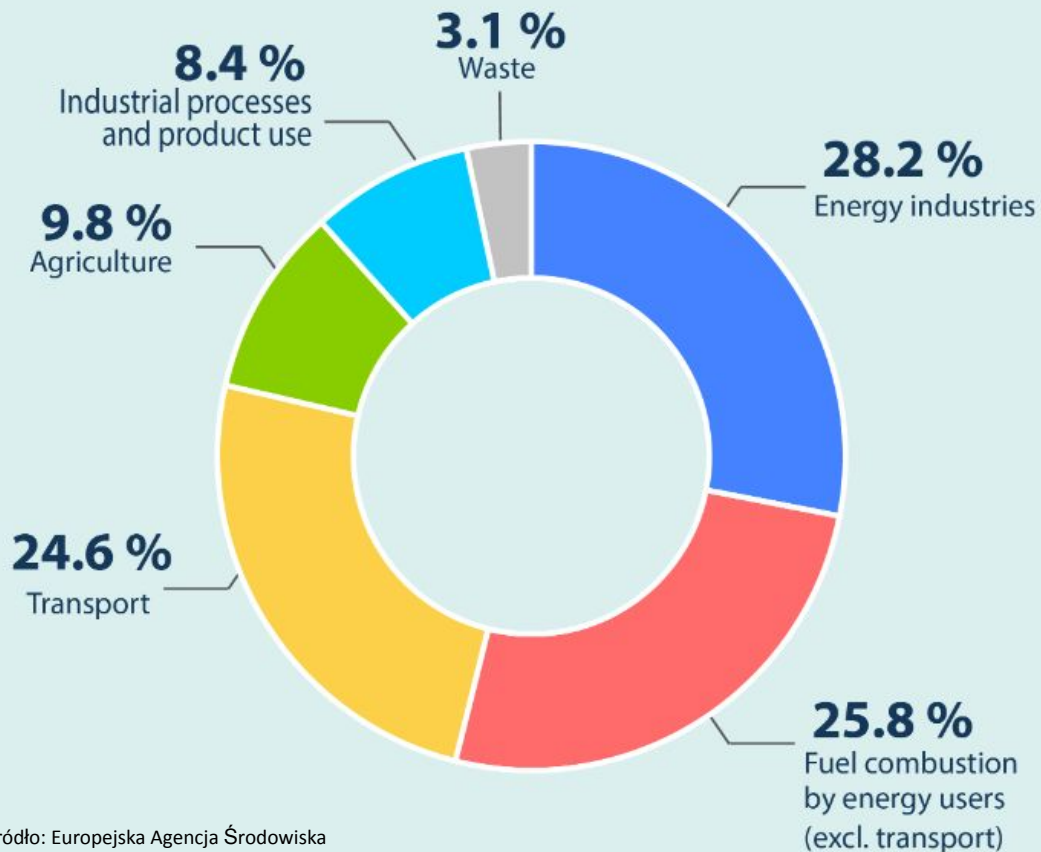
**Proces zmiany rodzaju gospodarki
z wysokoemisyjnej na zeroemisyjną
ze szczególnym uwzględnieniem tworzenia
miejsc pracy dla lokalnej ludności, jej
potrzeb, szans rozwojowych, a także
dbałości o środowisko naturalne
i odnowę obszarów zdegradowanych.**



Aspekty transformacji:

- energetyczne
- klimatyczne
- gospodarcze
 - społeczne
- środowiskowe

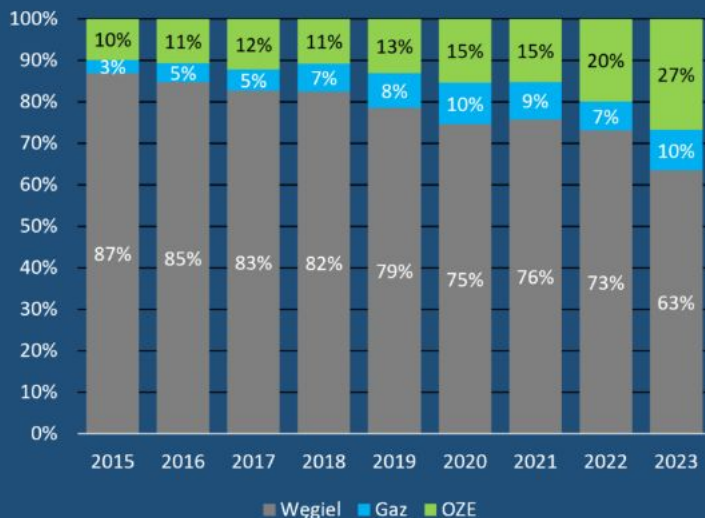
Share of EU greenhouse gas emission by source, 2017



Źródło: Europejska Agencja Środowiska

W 2023 Polska odnotowała najwyższy udział energii odnawialnej w historii

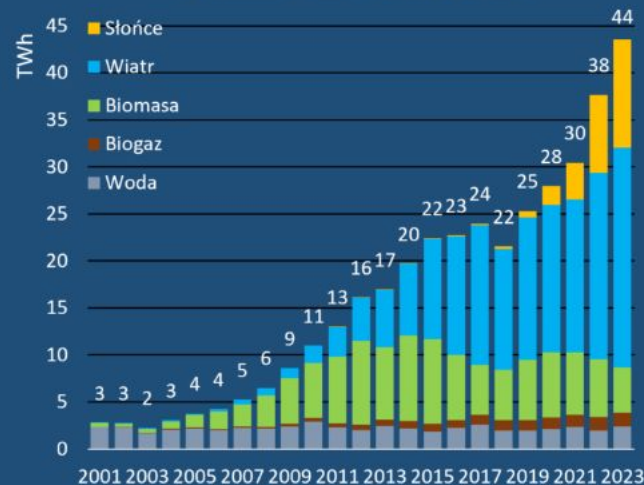
Udział źródeł energii elektrycznej



*2023 Dane wstępne

Źródło: PSE, ARE, URE, Instraat za ENTSOE, PSE | Styczeń 2024

Produkcja energii odnawialnej



wysokie  napięcie.pl
Licencja: CC-BY-SA 4.0

Transformacja gospodarki UE z myślą o zrównoważonej przyszłości

Europejski Zielony Ład

Bardziej ambitne cele klimatyczne UE na lata 2030 i 2050

Dostarczanie czystej, przystępnej cenowo i bezpiecznej energii

Zmobilizowanie sektora przemysłu na rzecz czystej gospodarki o obiegu zamkniętym

Budowanie i remontowanie w sposób oszczędzający energię i zasoby

Finansowanie transformacji

UE w roli światowego lidera

Wspieranie badań naukowych i pobudzanie innowacji

Zerowy poziom emisji zanieczyszczeń na rzecz nietoksycznego środowiska

Ochrona i odbudowa ekosystemów i bioróżnorodności

Od pola do stołu: sprawiedliwy, zdrowy i przyjazny środowisku system żywnościowy

Przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność

Nikt nie zostanie pozostawiony w tyle (sprawiedliwa transformacja)

Europejski Pakt na rzecz Klimatu

I

(Akty ustawodawcze)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/1056

z dnia 24 czerwca 2021 r.

ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji



2. Zgodnie z ust. 1 FST wspiera wyłącznie następujące działania:
- a) inwestycje produkcyjne w MŚP, w tym w mikroprzedsiębiorstwach i przedsiębiorstwach typu start-up, prowadzące do dywersyfikacji gospodarczej, modernizacji i restrukturyzacji;
 - b) inwestycje w tworzenie nowych przedsiębiorstw, w tym poprzez inkubatory przedsiębiorczości i usługi konsultingowe, prowadzące do utworzenia miejsc pracy;
 - c) inwestycje w działania badawcze i innowacyjne, w tym działania prowadzone przez uniwersytety i publiczne organizacje badawcze, oraz działania wspierające transfer zaawansowanych technologii;
 - d) inwestycje we wdrażanie technologii oraz w systemy i infrastrukturę zapewniające przystępną cenowo czystą energię, w tym we wdrażanie technologii magazynowania energii, oraz w redukcję emisji gazów cieplarnianych;
 - e) inwestycje w energię odnawialną zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 ⁽¹⁷⁾, w tym z określonymi w tej dyrektywie kryteriami zrównoważonego rozwoju, i w efektywność energetyczną, w tym do celów ograniczania ubóstwa energetycznego;



- f) inwestycje w inteligentną i zrównoważoną mobilność lokalną, w tym dekarbonizację lokalnego sektora transportu i jego infrastruktury;
- g) remont i modernizacja sieci ciepłowniczych w celu poprawy efektywności energetycznej systemów ciepłowniczych oraz inwestycje w produkcję energii ciepłej, pod warunkiem że instalacje produkujące energię ciepłą opierają się wyłącznie na odnawialnych źródłach energii;
- h) inwestycje w cyfryzację, innowacje cyfrowe i łączność cyfrową;
- i) inwestycje w rewitalizację i dekontaminację terenów zdegradowanych, przywracanie funkcji obszarom oraz – w tym tam, gdzie jest to konieczne, w projekty w zakresie zielonej infrastruktury i zmiany przeznaczenia terenów – z uwzględnieniem zasady „zanieczyszczający płaci”;
- j) inwestycje we wzmacnianie gospodarki o obiegu zamkniętym w tym poprzez zapobieganie powstawaniu odpadów i ograniczanie ich ilości, efektywne gospodarowanie zasobami, ponowne wykorzystywanie, naprawy oraz recykling;



- a) likwidacji ani budowy elektrowni jądrowych;
- b) wytwarzania, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu tytoniu i wyrobów tytoniowych;
- c) przedsiębiorstwa znajdującego się w trudnej sytuacji zgodnie z definicją w art. 2 pkt 18 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 ⁽¹⁸⁾, chyba że zezwolono na to na mocy tymczasowych zasad pomocy państwa ustanowionych w celu uwzględnienia wyjątkowych okoliczności lub w ramach pomocy de minimis, aby wesprzeć inwestycje zmniejszające koszty energii w kontekście transformacji energetycznej;
- d) inwestycji w zakresie produkcji, przetwarzania, transportu, dystrybucji, magazynowania lub spalania paliw kopalnych.

TERYTORIALNY PLAN SPRAWIEDLIWEJ TRANSFORMACJI WIELKOPOLSKI WSCHODNIEJ

PROJEKT

REGIONALNY PLAN SPRAWIEDLIWEJ TRANSFORMACJI WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2030



Województwo
Śląskie

wstępny projekt – v. 01

marzec 2021

Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego

Śląskie.

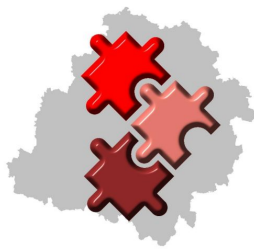


województwo
łódzkie

Załącznik nr 1
do uchwały Nr 613/21
Zarządu Województwa Łódzkiego
z dnia 29 czerwca 2021 r.

TERYTORIALNY PLAN SPRAWIEDLIWEJ TRANSFORMACJI WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

CZŁOWIEK > GOSPODARKA > PRZESTRZEŃ



TERYTORIALNY PLAN SPRAWIEDLIWEJ TRANSFORMACJI DLA WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO 2021-2030 SUBREGION WAŁBRZYSKI



URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO
MARZEC 2021

1

TERYTORIALNY PLAN SPRAWIEDLIWEJ TRANSFORMACJI DLA WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO 2021-2030 POWIAT ZGORZELECKI



URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO
MARZEC 2021

1

Zarząd
Województwa
Lubelskiego



TERYTORIALNY PLAN Sprawiedliwej Transformacji dla WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO *projekt*

Odejście od węgla i cele redukcji emisji CO₂ w polskich regionach węglowych

Wielkopolska Wschodnia i subregion wałbrzyski	Odejście od węgla w energetyce i ciepłownictwie do 2030 r.
Górny Śląsk i Małopolska Zachodnia	Zakończenie eksploatacji kopalni w 2049 r.
Region bełchatowski	Wygaszanie bloków energetycznych w Elektrowni Bełchatów będzie następowało od 2030 r. do 2036 r., zakończenie trwającej obecnie eksploatacji złóż węgla brunatnego w polach Bełchatów i Szczerców odpowiednio w 2026 i 2038 r.
Region lubelski	Brak informacji o dacie zakończenia eksploatacji. Do 2040 r. kopalnia ma zmniejszyć wydobycie węgla o blisko 75 %.
Powiat zgorzelecki	Zakończenie eksploatacji kopalni Turów w 2044 r.

Wielkopolska Wschodnia	Osiągnięcie neutralności klimatycznej w subregionie do 2040 r. oraz ograniczenie emisji CO ₂ w sektorze elektroenergetycznym o ponad 90-95% do 2030 r., a w pozostałych sektorach o 80-90% do 2040 r.; do 2030 r. nastąpi redukcja emisji gazów cieplarnianych o ponad 55%, zwiększenie udziału energii z OZE w całkowitym jej zużyciu przekraczającym 32% oraz zwiększenie EE o 32,5%.
Górny Śląsk	Powołanie się na cele klimatyczno-energetyczne zawarte w Krajowym Planie na rzecz Energii i Klimatu. 62,1% redukcji CO ₂ do 2030 r. w sektorze energetycznym.
Subregion wałbrzyski	55% redukcji emisji CO ₂ w subregionie w 2030 r. i osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2040 r.
Region bełchatowski	77% redukcji emisji CO ₂ w 2030 r. dla Kompleksu Energetycznego Bełchatów.
Małopolska Zachodnia	Powołanie się na wcześniejsze cele klimatyczne UE do roku 2030 (40% redukcji gazów cieplarnianych). W sektorze energii i przemysłu redukcja na poziomie blisko 50%.
Region lubelski	35% redukcja gazów cieplarnianych w regionie do 2030 r.





Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji:

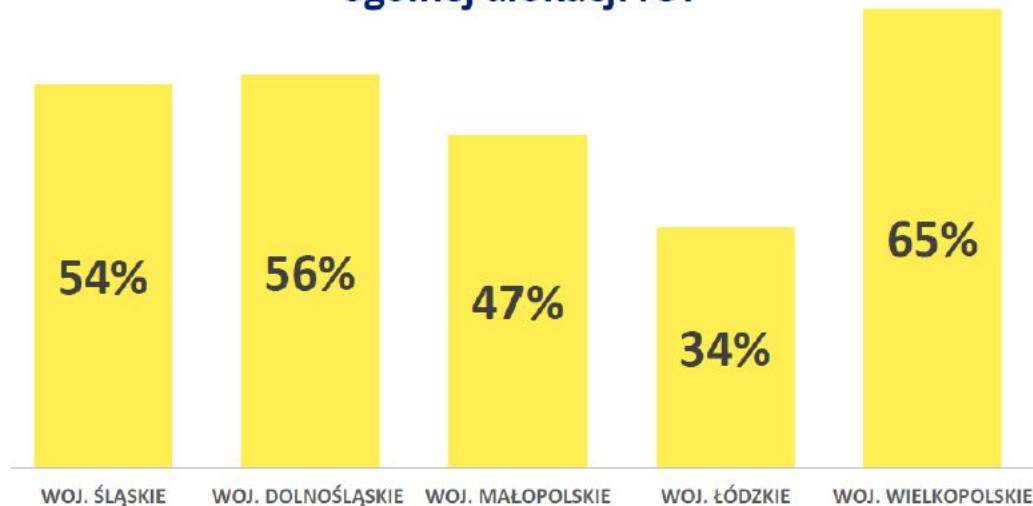
- Fundusz Sprawiedliwej Transformacji: 17,5 mld €
- Invest EU, inwestycje w sektorze prywatnym: 1,8 mld €
- instrument pożyczkowy dla sektora publicznego (EBI): 11,5 mld €

Fundusz Sprawiedliwej Transformacji

kraj	mld €	%
Polska	3,5	20
Niemcy	2,3	13
Rumunia	2	11

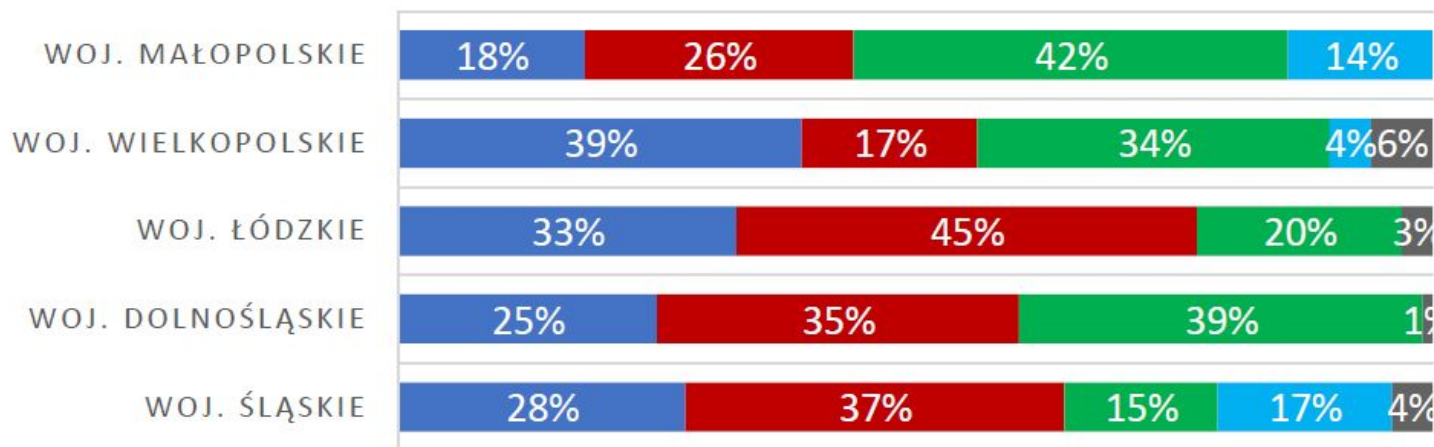
region	mln €
Górny Śląsk	2 200
Wałbrzych	581
Wielkopolska Wschodnia	415
Bełchatów	369
Małopolska Zachodnia	254

Zestawienie środków FST w naborach zaplanowanych do końca 2024 r. (zakończonych i trwających) do ogólnej alokacji FST



PODZIAŁ ŚRODKÓW FST NA OBSZARY DZIAŁAŃ W POSZCZEGÓLNYCH REGIONACH

- działania społeczne (m.in. edukacja, zatrudnienie)
- wsparcie i rozwój przedsiębiorców
- energetyka i środowisko
- rewaloryzacja obszarów, rekultywacja gruntów
- pomoc techniczna



Przykłady projektów finansowanych z FST

- Projekt pracowniczy w Wielkopolsce Wschodniej (257 mln zł)
- Wielki Piec Huty Pokój - Centrum Transformacji w Rudzie Śląskiej, Miasto Ruda Śląska
- Zielony kwartał KWK Rozbark - Centrum szkoleniowo-noclegowe - Zielona Transformacja, KLUB SPORTOWY SKARPA BYTOM
- Przyszłość w Waszych rękach - wspieranie kompetencji
- Subregionalny system tworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w sektorze usług społecznych z wykorzystaniem dostępnych instrumentów ekonomii społecznej



Działania dla NGO:

- wsparcie usług społecznych
- wsparcie edukacji przedszkolnej
- wsparcie kształcenia zawodowego i doradztwa edukacyjno-zawodowego
- wsparcie odbudowy oraz zwiększania zasobów wodnych: mikro- i małej retencji oraz niebiesko-zielonej infrastruktury
- rozwój terenów poprzez nadanie im nowych funkcji: środowiskowych, społecznych i/lub gospodarczych
- rozwój energetyki rozproszonej
- wsparcie infrastruktury kształcenia zawodowego (m.in. dla młodzieży, osób dorosłych)



Gdzie szukać informacji o FST?

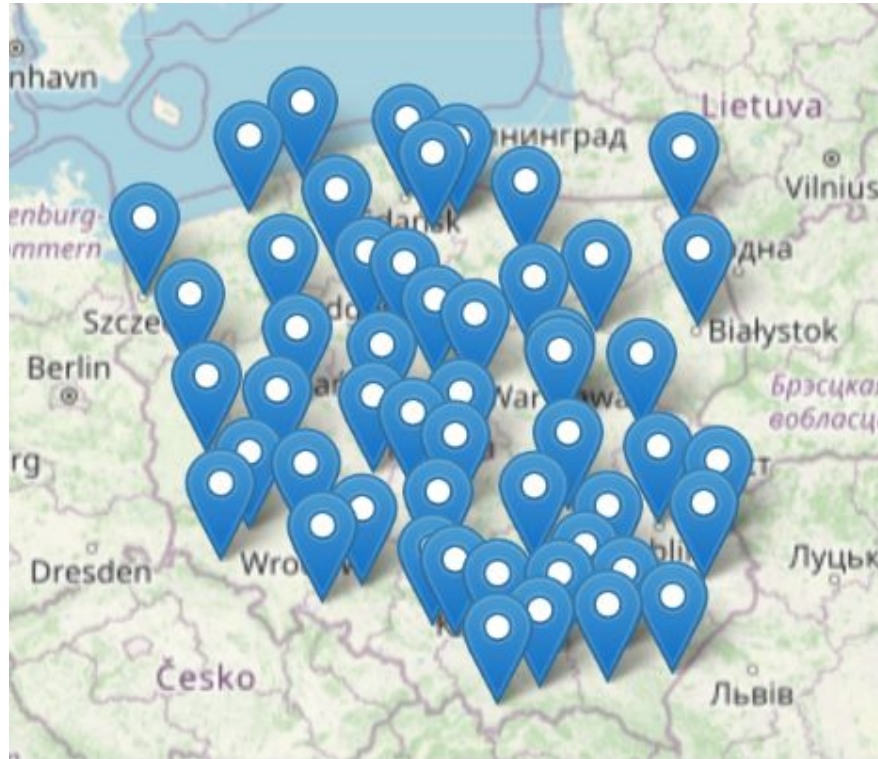
- **Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich**

Choć Fundusze Europejskie są właściwie dla wszystkich, to czasami naprawdę trudno się w nich połąpać. Nie wszyscy mają przecież wykształcenie prawnicze, no i raczej nikt hobbystycznie nie wypełnia wniosków o dofinansowanie.

Ale nie ma powodów do paniki! Nawet jeśli nie znacie się na Funduszach, możecie z nich skorzystać. Wszystkie Wasze wątpliwości rozwieją eksperci pracujący w Punktach Informacyjnych Funduszy Europejskich, czyli po prostu PIFE. Czy do tej pory wiedzieliście, że takie punkty w ogóle istnieją?

Gdzie szukać informacji o FST?

- Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich



Gdzie szukać informacji o FST?

- portal Funduszy Europejskich funduszeuropejskie.gov.pl



Portal Funduszy Europejskich



| Skorzystaj | O funduszach | Wiadomości | Punkty Informacyjne |

🔍 Szukaj w serwisie 🌐 Serwisy programów

Otwórz się na nowe możliwości!



Jak zacząć korzystać z Funduszy?



Kto może skorzystać z Funduszy?



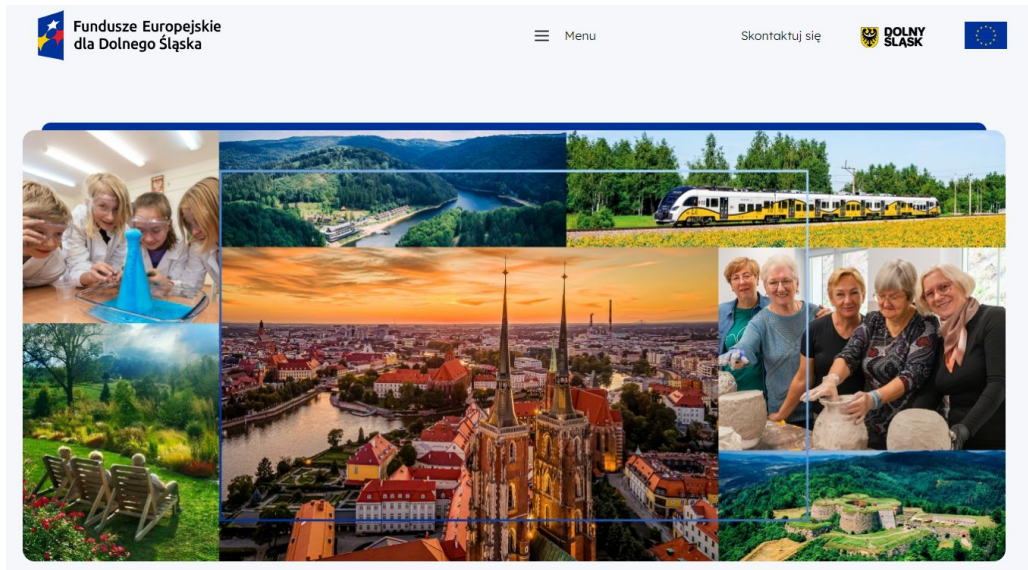
Znajdź dofinansowanie



Zobacz ogłoszenia o nabo ach wniosków

Gdzie szukać informacji o FST?

- **strony funduszy regionalnych**
np. funduszeuodolnoslaskie.pl



Gdzie szukać informacji o FST?

- instytucje zarządzające, instytucje pośredniczące, np. Agencja Rozwoju Regionalnego w Koninie

Sprawiedliwa transformacja ▾ Aktualności Fundusze Unijne (FST) ▾ Baza wiedzy ▾ Zamówienia publiczne Kontakt ▾

EN

Razem od 30 lat



Fundusze Europejskie
dla Wielkopolski

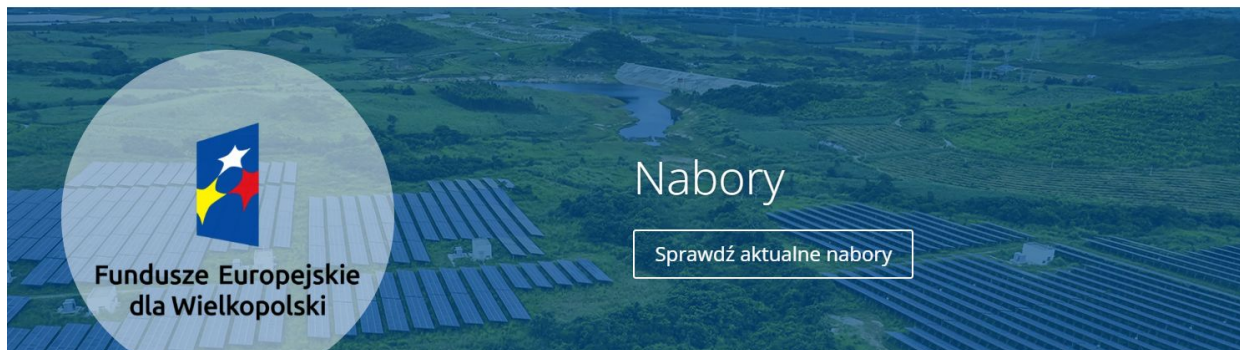


Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską



SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO



Gdzie szukać informacji o FST?

- **media społecznościowe**



www.facebook.com/FunduszeEuropejskiedlaWielkopolski



www.instagram.com/fundusze_ue_dla_wielkopolski/



www.twitter.com/FEW_2021_2027



www.linkedin.com/company/fundusze-europejskie-dla-wielkopolski/



<https://www.youtube.com/@FunduszeUEdlaWielkopolski>



Przyszłość Funduszu Sprawiedliwej Transformacji

- niechęć wobec FST w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej oraz w niektórych krajach UE
- rozmowy nt. rozszerzenia zakresu wsparcia z FST na inne gałęzie przemysłu (cementowy, chemiczny, automotive)
- konieczność wsparcia Turowa i Bogdanki w nowym FST
- konieczność kontynuacji FST dla polskich regionów węglowych
- możliwe przyśpieszenie zamykania kopalń na Śląsku (nowy, ambitniejszy KPEiK)



Wyzwania w sprawiedliwej transformacji regionów węglowych

- wsparcie eksperckie i techniczne potencjalnych beneficjentów w procesie tworzenia projektów do FST
- sprawiedliwy poziom dofinansowania projektów w regionach węglowych (przykład subregionu wałbrzyskiego i Wielkopolski Wschodniej - uboższe regiony z mniejszym dofinansowaniem niż bogatszy Śląsk)
- brak lidera na rzecz FST
- brak koordynacji działań na poziomie rządowym



DZIĘKUJEMY



Alina Pogoda: alina@zielonasiec.pl
Mateusz Kowalik: mateusz@zielonasiec.pl